

Strategija niskougljičnog razvoja RH je prvi dokument takve širine koji zadaje jasan pravac tranzicije u niskougljično društvo i najavljuje kraj fosilne ere, no postavlja se pitanje političke volje i hitnosti provedbe, istaknuto je na jučerašnjoj raspravi održanoj u organizaciji Zelene akcije.

Poruka je to s panel rasprave o Strategiji niskougljičnog razvoja RH do 2030. s pogledom na 2050. godinu koju je jučer organizirala Zelena akcija u Novinarskom domu u Zagrebu kao doprinos javnoj raspravi. Kao govornici_e sudjelovali_e su Vladimir Jelavić iz Ekonerga, voditelj projekta izrade strategije u Ministarstvu zaštite okoliša, Vedran Horvat iz Instituta za političku ekologiju, Maja Božičević Vrhovčak iz Društva za oblikovanje održivog razvoja, Iris Beneš iz Brodskog ekološkog društva, Denis Frančišković iz Eko Pana Karlovac te Luka Tomac i Bernard Ivčić iz Zelene akcije.

Panelisti_ice su se na raspravi složili kako će najveći izazovi u provedbi Strategije biti promjena u načinu proizvodnje energije, proizvodnje hrane i transportu te kako smanjiti emisije iz tih sektora. Niskougljična strategija trebala bi biti krovna strategija iz koje proizlaze sve ostale sektorske strategije uz redoviti monitoring napretka smanjenja emisija. U ovoj su strategiji ponuđena tri scenarija: nastavak dosadašnjeg načina razvoja (tzv. referentni scenarij), scenarij postupne tranzicije i scenarij snažne tranzicije .

Pozitivno je što Strategija daje jasne obrise vizije napuštanja fosilnih goriva te prelaska u niskougljično društvo. Ujedno govori o važnosti zelenih poslova i prilikama za gospodarstvo te prepoznaje štednju energije kao 'novi izvor' energije. Također, pozitivno spominje komunalnu (građansku) energiju te decentralizaciju energetske sustava što Zelena akcija, uz pitanje vlasništva, smatra ključnim aspektom pravedne tranzicije. Međutim, čak i u vrlo ambicioznom scenariju NU2, koji predviđa smanjenje emisija za 80% do 2050. godine, ima prostora za popravke jer primjerice predviđa nastavak rada termoelektrane Plomin 2 do 2040. godine. To je neprihvatljivo jer nakon 2030. godine nema mjesta za postrojenja na ugljen.

“Smatramo kako referentni scenarij nikako nije opcija za niskougljični razvoj. Vlada Republike Hrvatske mora izabrati scenarij snažne tranzicije u ovoj strategiji bez projekata na fosilna goriva poput termoelektrane Plomin 2 koja koristi uvozni ugljen”, izjavio je Luka Tomac iz Zelene akcije.

Važno je dodati kako Strategija prepoznaje važnost uključivanja raznih aktera, no to u praksi nažalost ne funkcionira, tj. funkcionira do te razine da zadovolji zakonski minimum. Javna rasprava o Strategiji nije kvalitetno provedena te javna izlaganja nisu održana izvan Zagreba iako je ovaj dokument ključan za budući razvoj cijele države. Ujedno su na panel raspravu pozvani predstavnici_e svih relevantnih ministarstava kao i saborskih odbora, no nažalost se

nisu odazvali. Zbog toga se pitamo hoće li postojati snažna politička volja koja je nužna za provedbu ove strategije.

“Sve u svemu, cijelu Strategiju treba pohvaliti, no ključna je njena provedba u praksi kao i hitnost implementacije s obzirom na već vidljive posljedice klimatskih promjena”, zaključio je Tomac.

Zelena akcija poziva građane i građanke, institucije, lokalne samouprave, itd. da sudjeluju u javnoj raspravi koja traje do 16.7.2017. godine.

Izvor: h-alter